Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Fáilte roimh chách

An Roinn Oideachais agus Óige

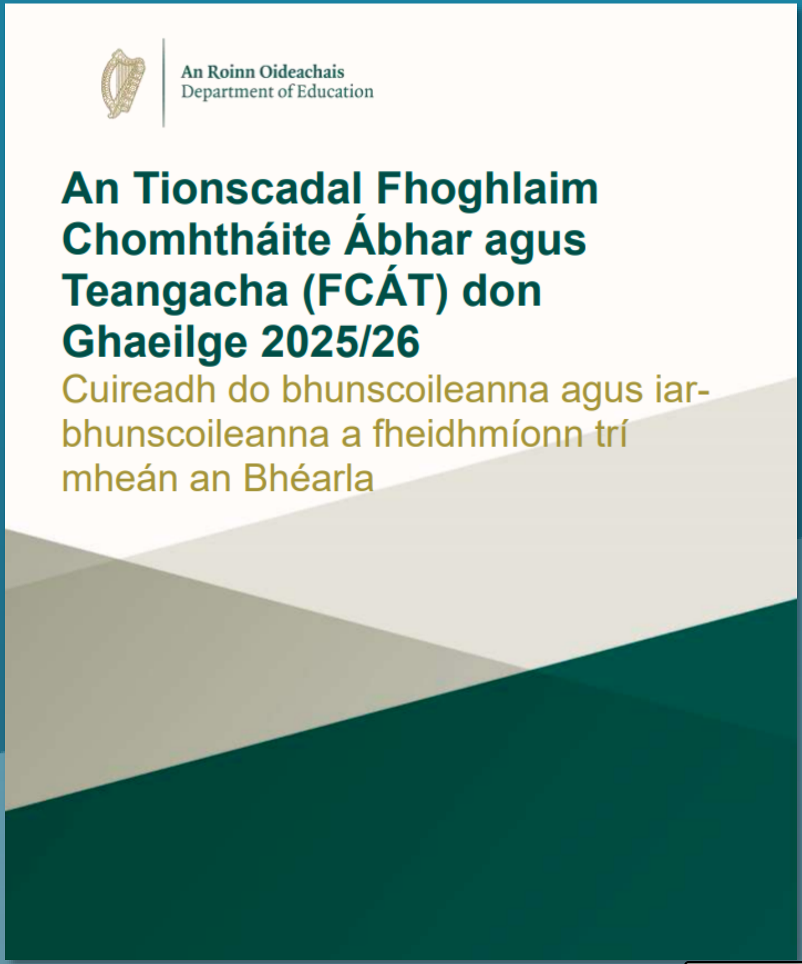
An Roinn Oideachais
Department of Education

An Tionscadal Fhoghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teangacha (FCÁT) don Ghaeilge 2025/26

Cuireadh do bhunscoileanna agus iar-bhunscoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla

CC BY NC

FCÁT Iar-bhunscoile
Tionscadal 2024 –2027

Bliain	Ainm an Grúpa
2025 - 2026	2025 - 2026 Bliain 1
2026 - 2027	2026 - 2027 Bliain 1
	2026 - 2027 Bliain 2
2027 - 2028	2027 - 2028 Bliain 1
	2027 - 2028 Bliain 2
	2027 - 2028 Bliain 3

Foghlaim Gairmiúil
Téama & Fócas

Bliain 1: Timpeallacht Foghlama
Réiteach, Traenáil & Cur i bhfeidhm

Bliain 2: Rannpháirtíocht an Fhoghlaimeora
Traenáil, Forbairt and Leathnú

Bliain 3: Féiniúlacht an Fhoghlaimeora
Mionleasú and Neamhspleáchas

FCÁT

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Is féidir liom, Is féidir linn …

An Ghaeilge i Scoileanna Meán-Bhéarla.

Eispéireas foghlama níos fearr a sholáthar sa Ghaeilge

Úsáid na Gaeilge a mhéadú i measc leanaí agus daoine óga

An Roinn Oideachais agus Óige

CC BY NC

Is féidir liom, Is féidir linn …

Cód MF (Gaeilge)

QR Code (English)

Cúlra an Phlean Gnímh

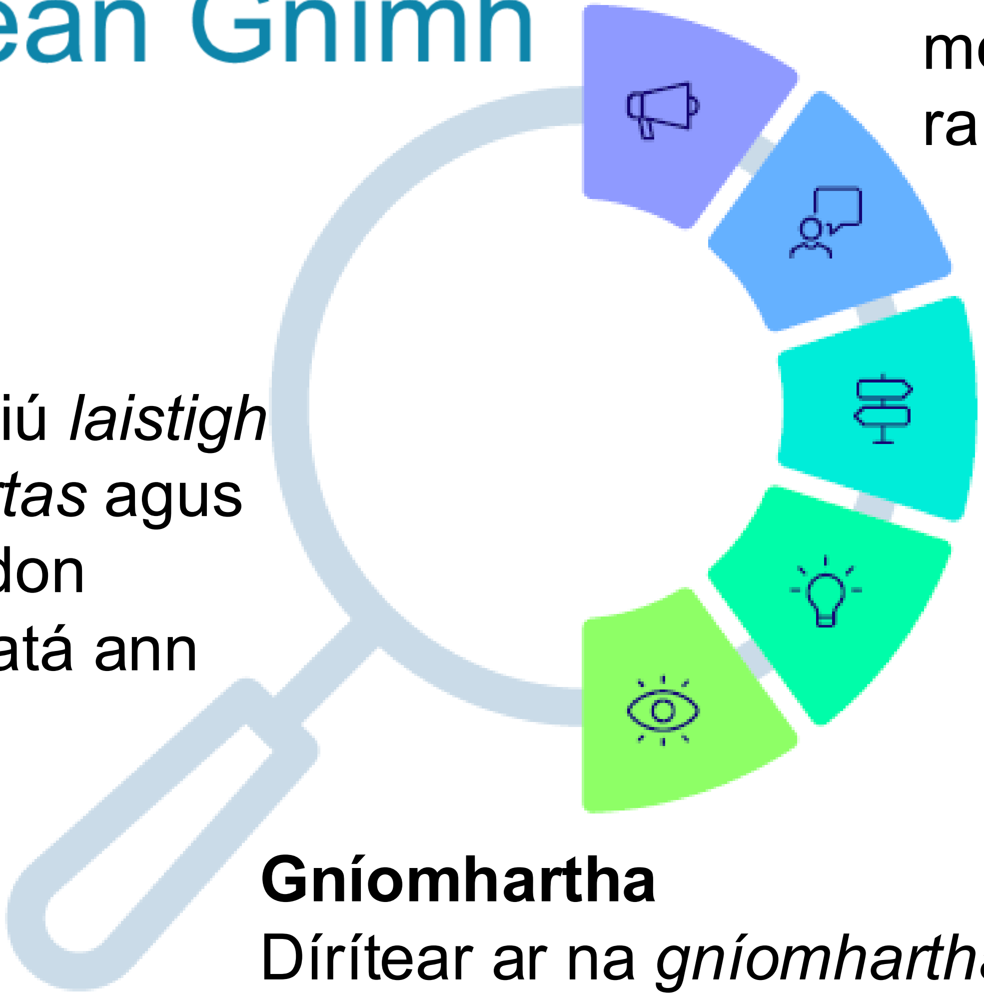

Foghlaimeoirí
Breis is *90% d'fhoghlaimeoirí* i scoileanna meán-Bhéarla & ghlac breis is 500 rannpháirtí sa chomhairliúchán

Imní i dTuairiscí Cigireachta
Léirithe le blianta beaga anuas faoi *cháilíocht an teagaisc & na foghlama* sa Ghaeilge.

Teagasc agus Foghlaim
Tacóidh an plean *le teagasc & foghlaim na Gaeilge* & *le sonraíochtaí curaclaim* atá ann cheana féin

Gníomhartha
Dírítear ar na *gníomhartha* a d'fhéadfaí a bheith *éifeachtach* & a dhéanfaidh difríocht

Ailínithe
Ag feidhmiú *laistigh* den *bheartas* agus *struchtúr* don Ghaeilge atá ann

Bunchlocha an Phlean Gnímh

Tá ceithre bhunchloch mar bhonn faoin bplean gnímh:

1. Meonta dearfacha a chothú i leith na Gaeilge
2. Úsáid na Gaeilge a mhéadú
3. Tacú le rochtain ag gach leanbh agus duine óg ar fhoghlaim na Gaeilge
4. Tacaíochtaí don Ghaeilge a chomhtháthú

Úsáid na Gaeilge a mhéadú

Conas is féidir linn, mar cheannairí scoile agus mar mhúinteoirí, úsáid na Gaeilge a mhéadú i measc foghlaimeoirí an lae inniu?

Tacaíocht Scoile

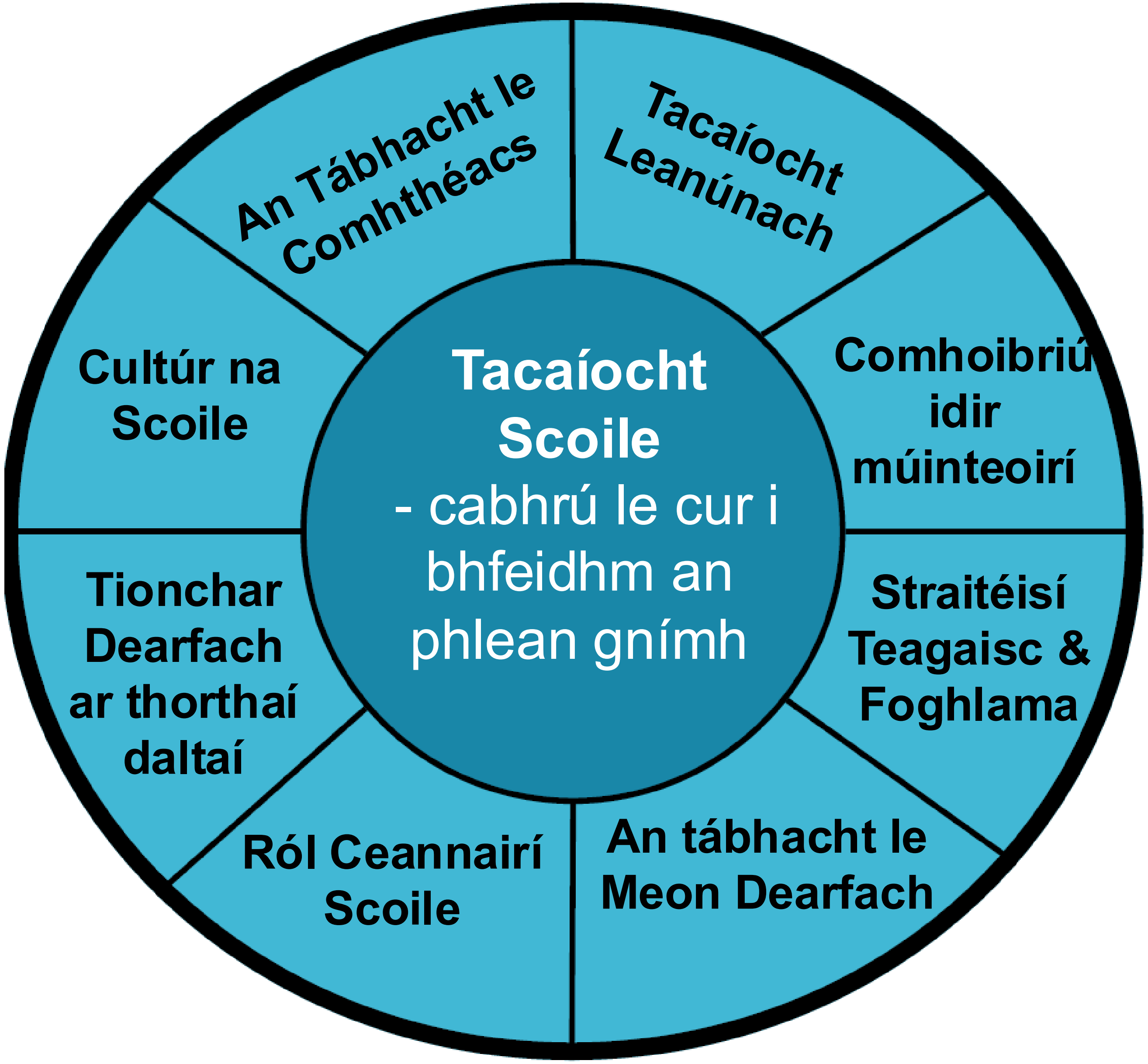

Tacaíochtaí do Cheannairí/do Mhúinteoirí

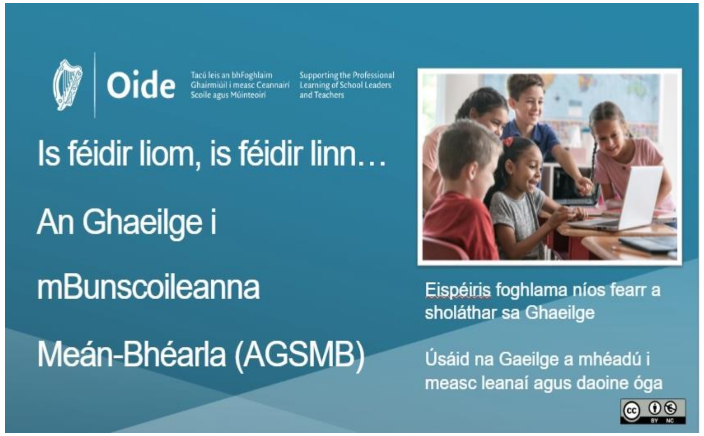

Seimineár Gréasáin Bunscoile

Seimineár Gréasáin Iar-bhunscoile

Díreofar ar na Gníomhartha faoi gach bhunchloch agus beidh deis machnaimh agus plé ar chonas an phlean gnímh a chur i bhfeidhm.

Tacaíochtaí do Cheannairí/do Mhúinteoirí

Eispéireas Foghlama Gairmiúla in Ionad Oideachais (aghaidh ar aghaidh)

(ceannaire scoile nó múinteoir)

EFG ar líne a thacóidh le múinteoirí cur lena straitéisí teagaisc agus foghlama & le plé a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an phlean gnímh

Ailíníonn FCÁT leis an bPlean Gnímh

Ailíníonn sé go láidir leis na príomhspriocanna sa phlean:

1. Méadaíonn sé úsáid laethúil na Gaeilge
2. Treisíonn sé muinín agus cumas cumarsáide
3. Tacaíonn sé le cur chuige iomlánaíoch scoile
4. Cuireann sé le spreagadh daltaí
5. Solúbthacht do scoileanna

Oide

Tionscadal le PPLI

- Faoi stiúir an tOllamh Do Coyle
- Cur chuige FCÁT comónta idir teangacha iasachta agus an Ghaeilge
- Acmhainní taighde bunaithe in oiriúint do chomhthéacsanna na hÉireann
- Acmhainní a thacóidh le FCÁT a bhunú agus a fhorbairt uile scoile.

Teangacha Iar-bhunscoile Éireann
Post-Primary Languages Ireland

Tioncadal le ETBI agus COGG

- Múinteoirí ó chomhthéacsanna scoile éagsúla.
- Eispéiris Fhoghlama, Taighde, Acmhainní.
- Cur i láthair na múinteoirí ag deireadh an tionscadail.
- Múinteoirí ina gceannairí FCÁT.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

FCÁT

Foghlaim Chomhtháite Ábhar agus Teanga (FCÁT)

Turas teanga agus eolais

Cruinniú tacaíochta a 5 Aghaidh ar aghaidh

CC BY NC

Intinní Foghlama

Oide

Beidh deis agaibh;

- bhur n-eispéireas ar FCÁT le seachtain anuas a roinnt agus a phlé
- breathnú ar thuiscint an scoláire agus a m(h)úinteoir ar cá bhfuil siad ar a dturas teanga
- foghlaim faoi ról an scaflála teanga agus na bealaí go bhfuil rannpháirtithe ag scafláil na foghlama
- cuir leis an nGluais BICS agus CALP

An Tionscadal

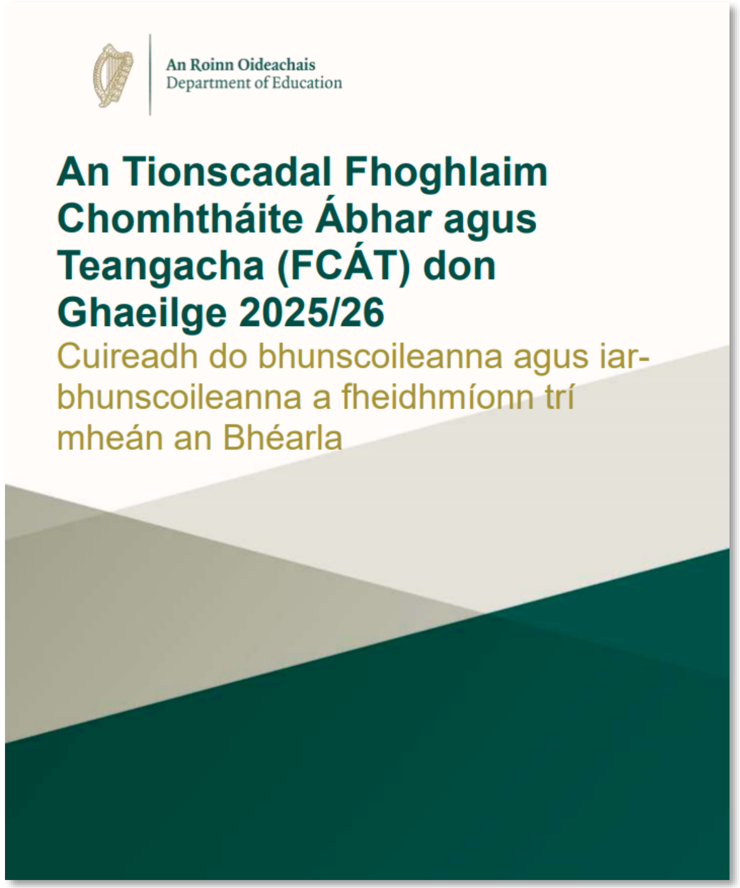

Ag roinnt ár n-eispéiris

- Rud amháin dúshlánach a tharla
- Rud amháin suimiúil a tharla
- Rud amháin a chuir ionadh ort
- Rud amháin a d'fhoghlaim tú an tseachtain seo

Sula bhfreagraíonn sibh, tugaimid deis mhachnaimh daoibh le smaoineamh ar na ceisteanna agus nótaí a bhreacadh síos (5 nóiméad)

Claontas FCÁT-
An Ghaeilge mar mheán teagaisc

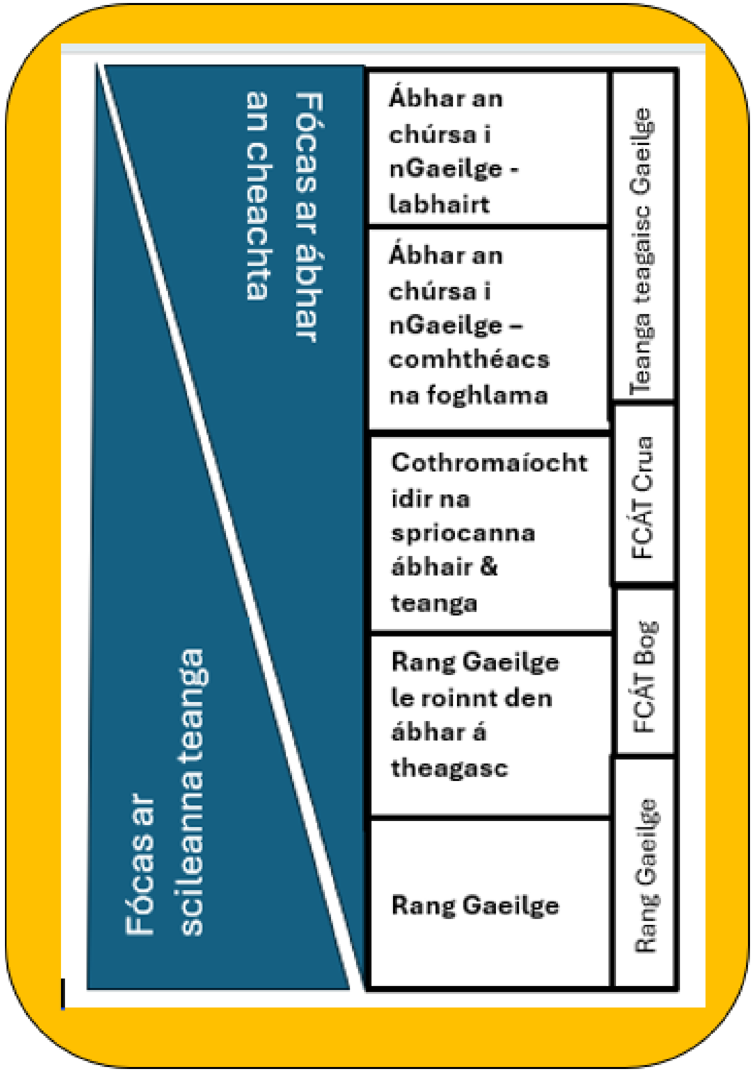

Ceist na seachtaine seo caite!

Cá bhfuil do rang FCÁT ar an gclaontas FCÁT seo?

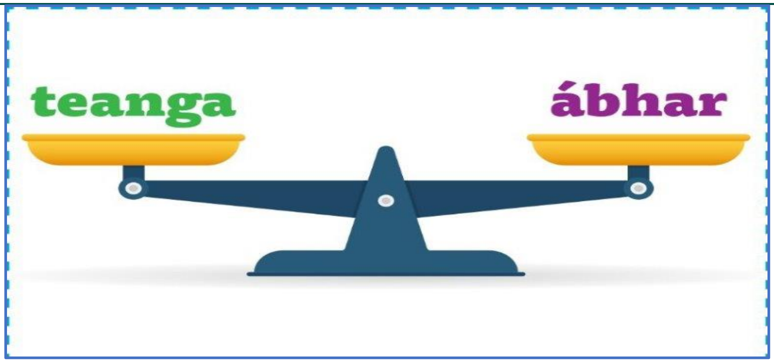

(Curtha in oiriúint ó obair Knight, 2022)

Turas Teanga

Is féidir féachaint ar fhoghlaim agus ar shealbhú na Gaeilge mar thuras. Is foghlaimeoir é an scoláire ag tosú amach dó agus de ghnáth, is foghlaimeoir é i gcaitheamh an turais.

(An Roinn Oideachais, 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T2, lch.13)

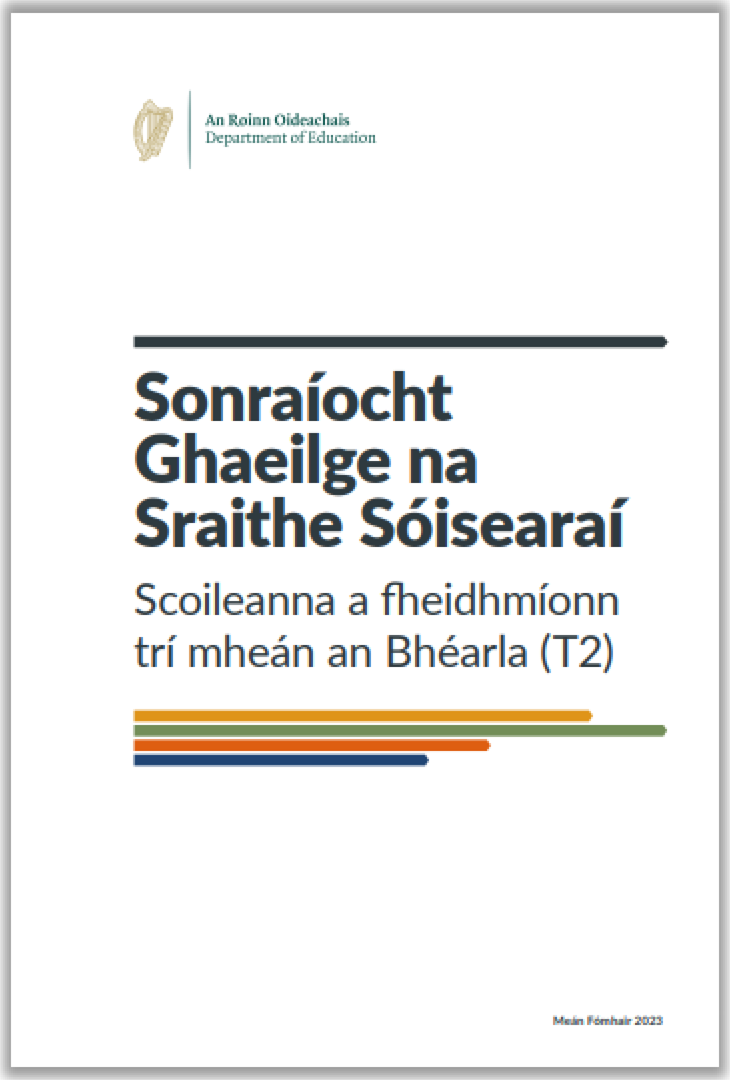

Turas Teanga

Bíonn sprioc ag an bhfoghlaimeoir faoi mar a bhíonn ag gach duine roimh dhul ar thuras dó, is é sin ceann scríbe a bhaint amach.

An sprioc nó an ceann scríbe a bhíonn ag an scoláire ar an turas teanga seo ná a bheith ina (h)**úsáideoir teanga atá cumasach, neamhspleách, féinrialaitheach**.

(An Roinn Oideachais, 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T2, lch.13)

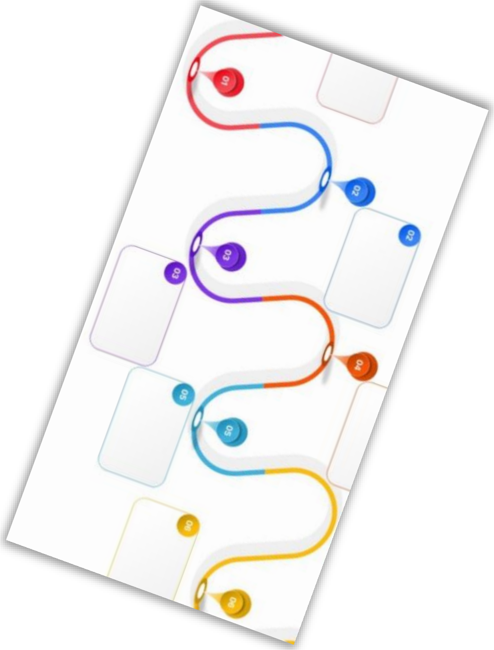

Turas Teanga

Is cuid thábhachtach den turas teanga an fhoghlaim agus an sealbhú teanga sa tsraith shóisearach a leanann ar aghaidh ó shaothrú na teanga sa bhunscoil agus a leanfaidh ar aghaidh sa tsraith shinsearach.

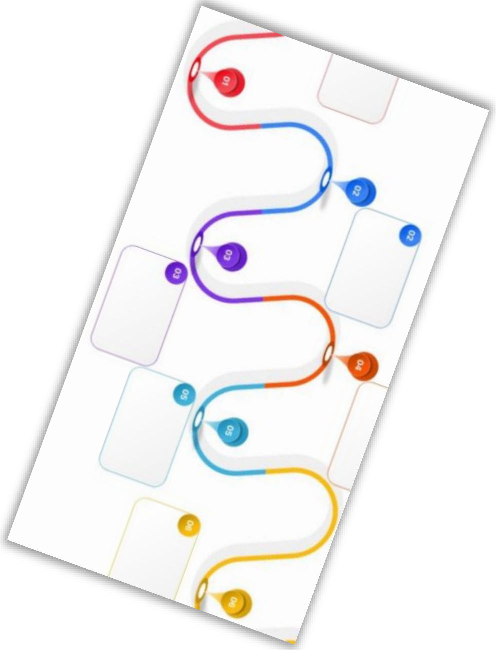

. (An Roinn Oideachais, 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T2, Ich.13)

An Dialann Mhacnaimh

	Nótaí machnaimh
Rudaí dearfacha a thug mé faoi deara an tseachtain seo *(a bhaineann leis an tionscadal FCÁT)*	Ó thaobh teanga agus dearcadh an scoláire
Moltaí pearsanta dom féin chun cuidiú liom féin agus leis na daltaí an chéad tseachtain eile	Smaoineamh a rith leat faoin tionscadal
Ceist(eanna) atá fós agam:	Cad a dhéanfadh an t-eispéireas níos fearr dom agus do mo dhaltaí

Turas Teanga

Foghlama na Gaeilge & tábhacht an chur chuige chomhtháite

- 3 thaobh ar an gcruit a léiríonn na trí shnáithe
- 5 théad ar mar shiombail den chúig scil teanga
- Bainfear amach **sealbhú teanga** trí na chinntiú go bhfuil na snáitheanna agus na scileanna teanga comhtháite

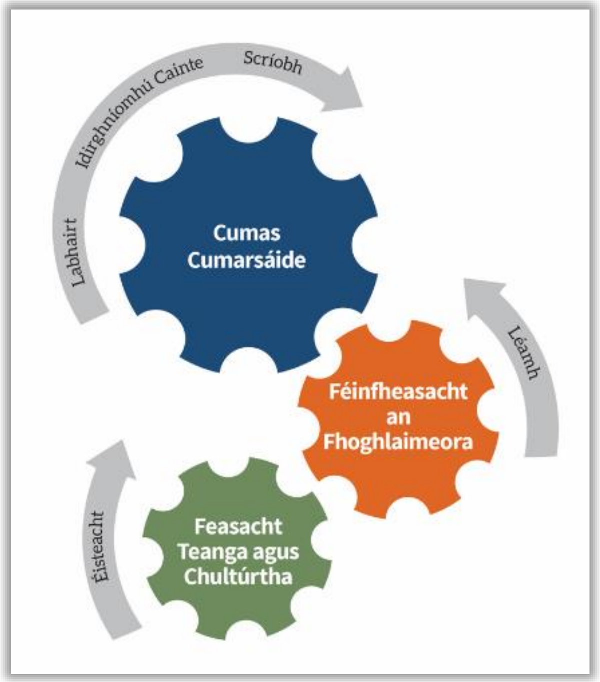

(Sonraíocht na Sraithe Sóisearaigh lch 13)

Guth an Scoláire

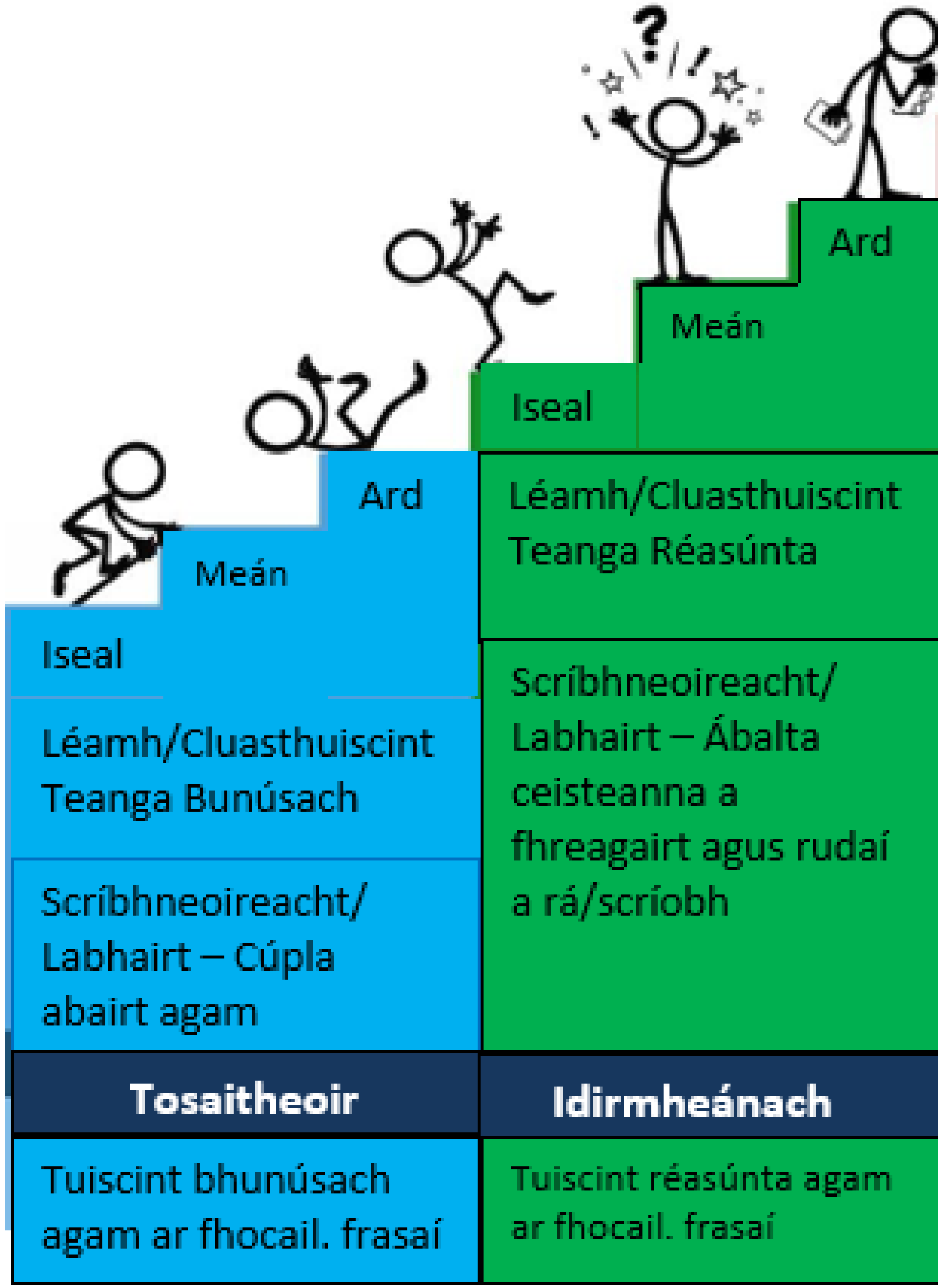

- Cá bhfuil siad ar a dturas teanga?
- Is féidir leat do thuras féin a dhearadh agus tú ag smaoineamh ar na scoláirí atá os do chomhair
- Is í an aidhm ná iad a chur ag smaoineamh ar a dturas teanga féin.

Ról an mhúinteora

- Is é an múinteoir, i gcomhpháirt leis an scoláire, a threoraíonn an scoláire ar an turas seo.
- Is é gnó an mhúinteora ná an teagasc agus an fhoghlaim a stiúradh agus a éascú.

Tá sé seo ar siúl agaibh sa tionscadal seo le FCÁT

- (An Roinn Oideachais, 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T2, lch.13)

Oide

Ról an mhúinteora

- Ciallaíonn sé seo go gcruthaíonn sé ionchur saibhir teanga sa teagasc.
- Tá saineolas nó eolas speisialta ag an múinteoir ar an teanga agus tá eolas agus scileanna speisialta aige a bhaineann leis an teanga a theagasc (oideolaíocht) agus éascaíonn sé an fhoghlaim

(An Roinn Oideachais, 2023, Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T2, lch.13)

Tá sé seo ar siúl agaibh sa tionscadal seo le FCÁT

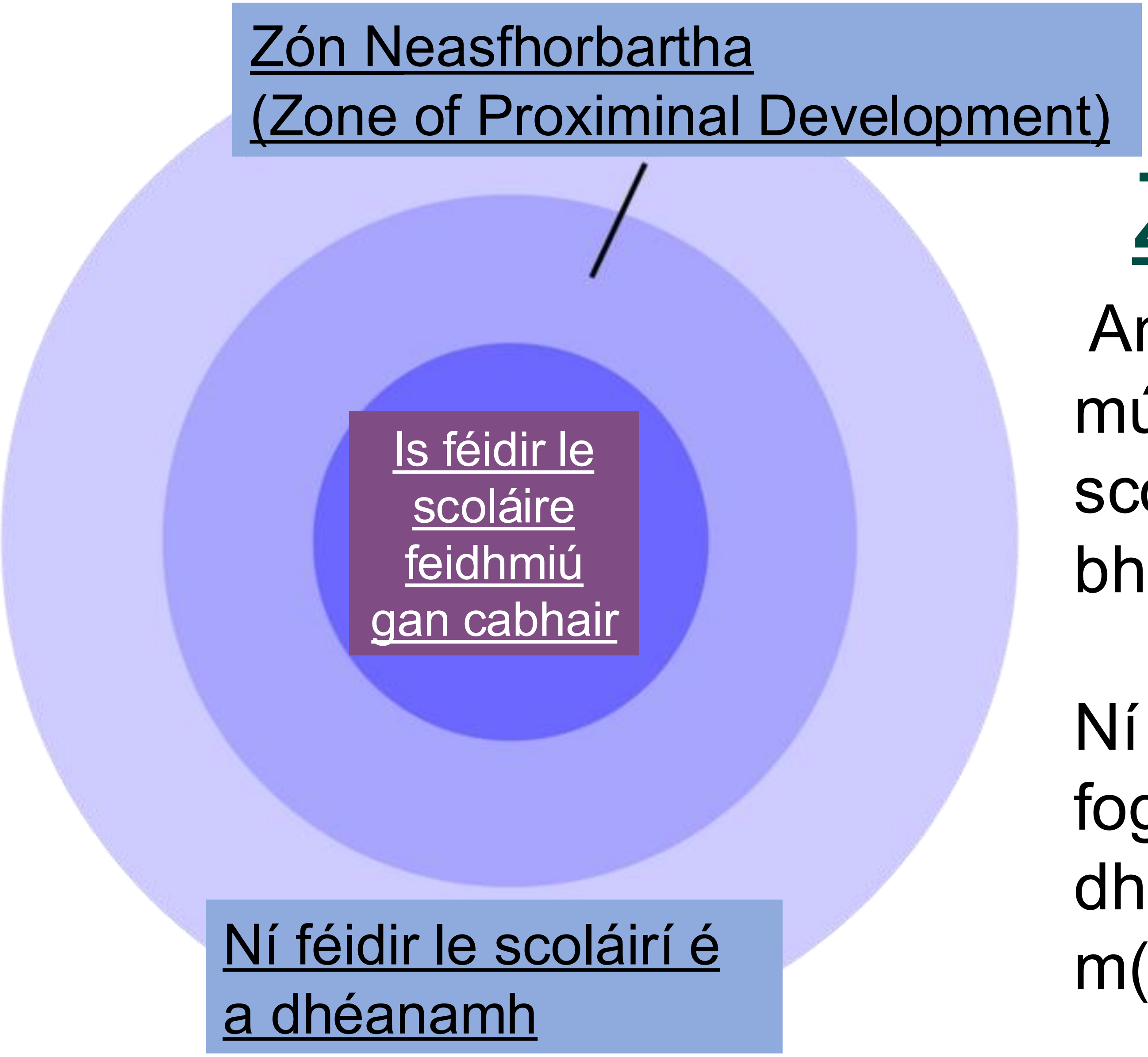

Zón Neasfhorbartha

An Zón foghlama ina gcuidíonn múinteoirí agus comhscoláirí le scoláire scil nó eolas 'níos airde' a bhaint amach.

Ní féidir leis an bhfoghlaimeoir atá ag foghlaim an ábhair nua sin a dhéanamh gan cabhair óna m(h)úinteoir nó óna c(h)omhscoláirí.

(McLeod, 2024)

Obair Ghrúpa: Guth an Scoláire – Athrú Lionsa

Oide

Dar leis an scoláire, cá bhfuil siad ar an turas teanga?

Tasc daoibhse:

Roghnaigh scoláire amháin (fíor nó samhlaithe) agus cur tú féin ina s(h)uíomh. Smaoinigí ar na ceisteanna seo thall.

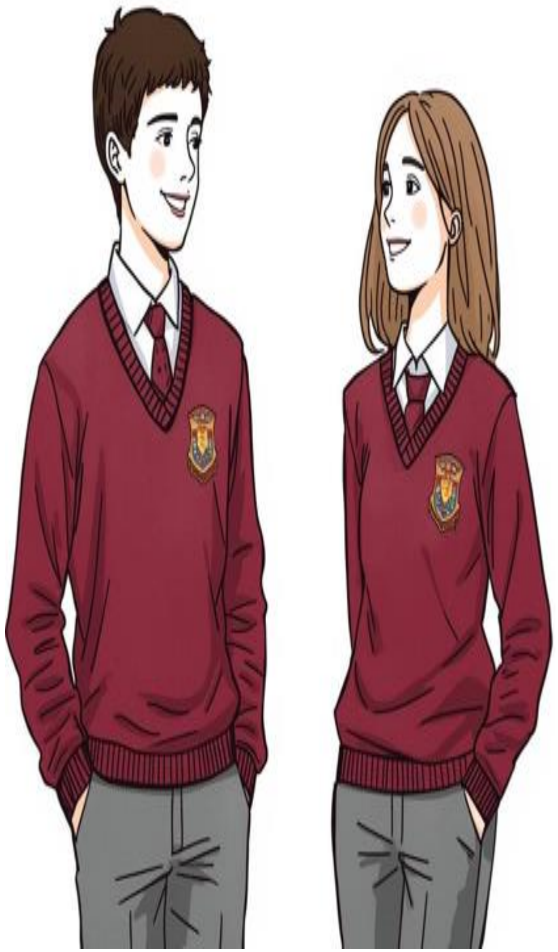

Cad a chuideoidh liom mar scoláire?

Cad a chuireann isteach ar mo chuid foghlama?

Scafláil, Timpeallacht agus Rannpháirtíocht

Oide

- An meafar den scafláil in úsáid go forleathan
- Múinteoirí ag cur tacaíocht sealadach ar fáil
- Cabhrú le tuiscint níos fearr, níos doimhne a fháil ar eolas, ar choincheap nó ar scil
- Cosúil le tógálaithe a chuireann scafláil riachtanach, ach sealadach, ar fáil ar fhoirgneamh.

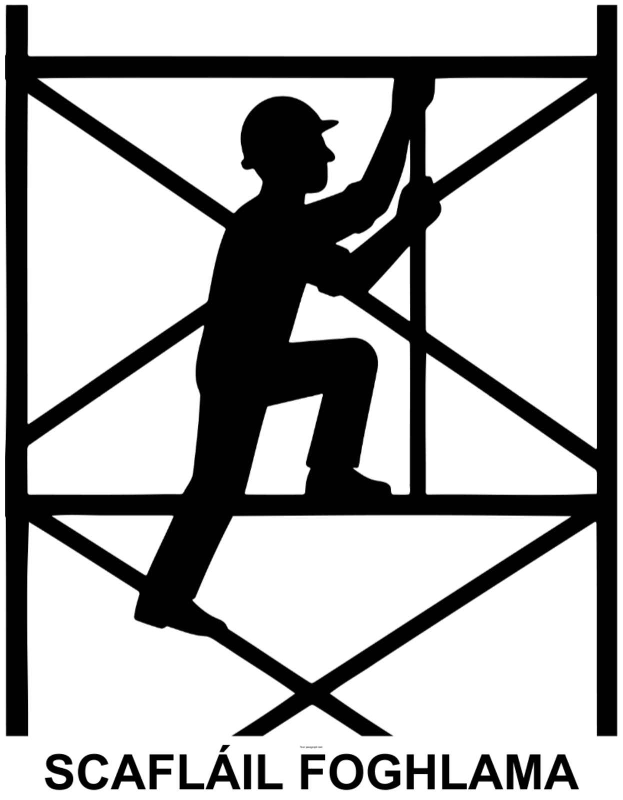

Scafláil agus DUF

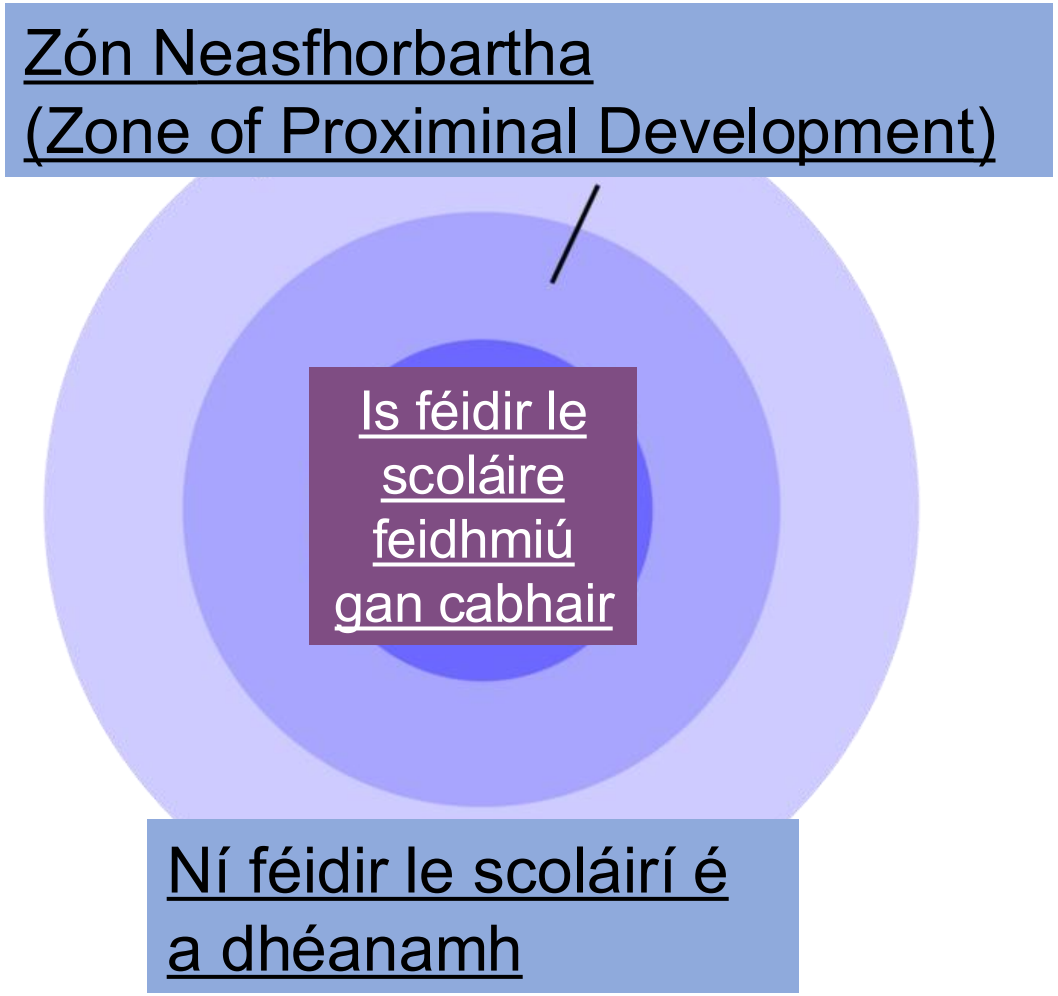

Vygotsky, 1978

Rannpháirtíocht

- Spéis agus Rogha
- Aoibhneas agus súgradh
- Cuspóir
- Comhoibriú agus Comhfhoghlaim
- Machnamh

Modhanna Scaflála

Oide

- Íomhánna
- Eagraithe grafacha
- Tarraingt ar réamheolas nó Réamhmhúineadh
- Cas agus caint
- An múinteoir ag smaoineamh os ard
- Cuir san ord ceart nó Gníomhaíocht mhuileata
- Treoir - gníomh - treoir - gníomh
- Ceistiú éifeachtach nó Cum na ceisteanna
- Eiseamláirí agus athrá nó Sampla réamhdhéanta
- Abairtí – samplacha/tús/frámaí/le bearnaí
- Gníomh - treoir - gníomh

- Ceistiú éifeachtach nó Cum na ceisteanna
- Eiseamláirí agus athrá nó Sampla réamhdhéanta
- Abairtí – samplacha/tús/frámaí/le bearnaí

Scafláil agus Timpeallacht Foghlama

Oide

Rannpháirtíocht

- Spéis agus Rogha
- Aoibhneas agus súgradh
- Cuspóir
- Comhoibriú agus Comhfhoghlaim
- Machnamh

A)Cén ghné(ithe) den rannpháirtíocht lena mbaineann gach modh scaflála?

B)Pléigh féidearthacht(aí) ag modh amháin i do rang FCÁT

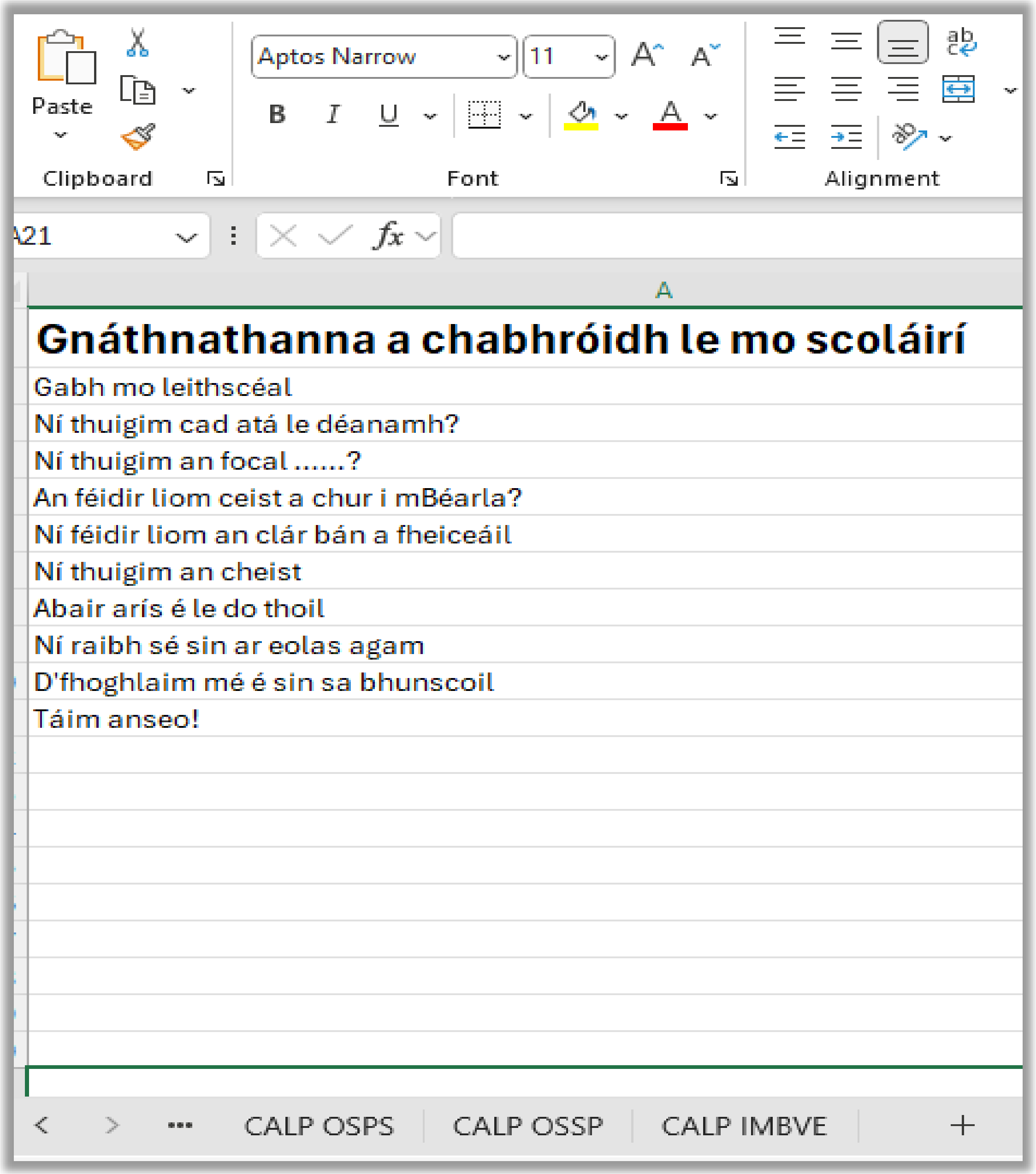

An Ghluais

Teanga don BIC agus CALP (Tionscadal an RO & Oide).xlsx

Gníomhaíocht daoibhse: Na Téarmaí is Tábhachtaí

Oide

Tar éis duit breathnú ar an liosta frásaí/ téarmaí, smaoinigh ar: cad iad na téarmaí is riachtanaí don scoláire sa seomra ranga? Cuir de réir na gcatagóirí thíos iad.

Léiriú Tuisceana / Easpa Tuisceana

Machnamh & Glacadh

Obair le Chéile (Beirte / Ghrúpa)

Bainistíocht & Riachtanais Ranga

Machnamh ar mo thuras féin

Oide

- Dhá rud a d'fhoghlaim mé faoi FCÁT go dtí seo

- Rud gur mhaith liom a fhoghlaim faoi FCÁT roimh deireadh an tionscadail

Tagairtí

An Roinn Oideachais (2023) Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí: Scoileanna a fheidhmíonn trí mheán an Bhéarla (T2)

Knight, B. (2022). A research-based approach to professional development for English as a Medium of Learning teaching staff. In P. Watkins (Ed.), The Better Learning Research Review. Cambridge University Press & Assessment. https://www.cambridge.org/9781009152150

Vygotsky, L.S. (1978) 'Mind in society: the development of higher psychological processes' Massachusetts: Harvard University Press.

Míle buíochas &
Go n-éirí libh leis an obair

Feicfimid ar líne sibh ar an
Máirt an 3ú Márta 2026
ag a 14:00

Oide